

Kmetijske in rokodelske Novice.

Na svitlobo dane od c. k. krajske kmetijske družbe.

Tečaj VI.

V sredo 5. mali travna 1848.

List 14.

Poménki s kmeti in rokodelci v mnogih rečéh sedanjiga časa.

Hvala Bogu! — nam pišejo visoko častiti gospod iz Štajarskiga — ki je tako naklonil, de je saj poduk v Novicah poprej med ljudi prišel, kakor oglas konstitucije; drugači bi bil nje prihod še vse huji ljudi omamil, zakaj brezvestni sleparji so berž berž hrup zagnali, de so Cesar vse desetine, vse tlake, vse kazni odpustili. Če smo duhovniki ljudstvo podučevali, de to ni res, — veste: kaj so nam terdoglavci odgovorili? Rêkli so nam: „de nismo praviga pisma brali, kër v pravim pismu stoji, de so vse desetine, vse tlake, vse kazni proč.“ — Kdo bi mislil, de so še dan današnji tako zabiti ljudje na svetu! Cesarski ukaz ali patent od 15. sušca — edino resnično oznanilo — je šel tavžentkrat in tavžentkrat natisnjen (drukan), in po vsih Novicah po svetu. Kar je natisnjeno, to je resnica, ktero vsak pošten človek lahko razumi. Nekteri zakotni pisači pa, kteri se potem takim drugači pomagati ne morejo, kakor de ljudi z lažmi sleparijo, goljufajo neumneže s tem, de jim pravijo, de, kdor jim resnico razlaga, ni pravih pisem bral. V žakelj s tacimi goljufi in v vodo z njimi!

Nekteri kmetje niso s tem zadovoljni, de se jim le obéta, de jim bo po novi vladbi marsiktera reč polajšana. „Bo, bo! se nam že 32 lét obéta — pravijo — pa, nič ni bilo res.“ — Zdej, ljubi prijatli! vam pa povémo, de bo res, — in zakaj bo res? Perviç zató, kër so milostljivi Cesar nam vso drugo vladbo dali, pri kteri, kakor veste, bo tudi ljudstvo govorilo — in drugič zató, kër so pervimu ministru slovo dali, po kteriga pišali so mogli vsi avstrijski podložniki plesati, kakor je svojoglavnež hotel. On nam je pa zmirej godil: bo — bo — bo, in mi smo mogli plesati, de je bilo joj, joj, joj!

Bog vé: ali pa bojo prihodnji novi ministri kaj boljši kakor je bil ta? pravijo nekteri. — Bojo, bojo boljši, in upati je, de bojo práv dobri, zakaj Cesar imajo še veliko poštenih ljudi okoli sebe, in noben minister ne bo smel za naprej skrivoma

ravnati, kakor poprej in vsak bo mogel za svoje dela in povelja odgovor dati.

Zakaj pa le kmete grajate, če razsajajo in kaj nerodniga storijo — nam je undan nekdo pisal — grajajte tudi cesarske in gruntne gosposke, njih služabnike, njih oskerbnike in pisarje, ki so dostikrat krivi, če kmet razsaja in razbija; sej ste rekli, de vam niso usta več zavezane? — O, dragi prijatel! nikar ne mislite, de tega ne vémo, de je tudi med to čedo marsiktera garjeva ovca, in de kakor v Cesarski službi niso vsi dobri služabniki, tako tudi pri gruntnih gosposkah ni vsak oskerbnik ali pisár, kakor bi imel biti. Ali — dragi prijatel! z razsajanjem, razbijanjem, puntanjem, požiganjem in s tolovajskim obnašanjem sine boš nikdar nič pomagal, ampak še samiga se boš v večí škodo pogreznil, ob premoženje in morebiti clo ob glavo pripravil. V nobeni deželi, kjer so vikši postave, si ne sme nihče po navadi razbojnikov pravice iskati! Ako je tvoja reč pravična, pritoži se z rahlo besedo ali po pismu, de se pritožba preiše in presodi po postavah, zoper ktere se nihče, naj bo gospod ali hlapec, ne more vzdigniti. Divja zverina v gojzdih nima sodnika, nam ljudém pa so postave dane. Kdor misli, de se mu krivica godí, naj jo skaže; kdor pa razsaja, razbija in pobija, tega zamore že svét očitno obsoditi.

Nekiga kantonskiga komisarja je undan nek kmet vprašal: kaj de je konstitucija? Komisár mu práv pametno ob kratkim odgovori: „Konstitucija, dragi moj, je tó, de me boš prihodnjiç tudi ti lahko tožil.“

Opomín in svarílo.

(Konec.)

Akoravno je škoda silno velika, ktero sí taki razbojniki sami sebi napravijo, kër morajo vso storjeno škodo poverniti, poškodjejo zraven tega taki ljudje tudi celo sosesko, ktera mora za vse od svojih ljudi dopernešene hudodelstva dobra stati.

Nar bolj žalostno je pa skoraj še to, de take hudodelstva, ako bi se pogostama po km etih primerile, bojo kmetam vse dobro imé in vso poštenost vzéle, de še ne bojo mógli vsih po konstitucii obljubljenih dobrót deležni biti. Kdo bo takim razvujzdanim in nepokojnim